

1976-ONZE DE SETEMBRE-2016.

L'ASSEMBLEA DEMOCRÀTICA DE SANT BOI DE LLOBREGAT

1. LA CREACIÓ DE L'AC (ASSEMBLEA DE CATALUNYA) I L'ADSB (ASSEMBLEA DEMOCRÀTICA DE SANT BOI)

El 22 de novembre del 1975, dos dies després de la mort del general Francisco Franco, la monarquia fou instaurada des de la legalitat franquista.

A Catalunya, la cultura política de l'antifranquisme, a conseqüència del predomini les esquerres, estigué fortament marcada per una voluntat de trencament amb tot el que significà la dictadura, i els seus objectius polítics foren obrir un procés constituent en el qual s'hauria de decidir la forma d'estat. L'hegemonia esquerrana es veié perfectament reflectida a l'AC, l'organisme unitari de l'oposició antifranquista catalana més ampli des del 1939.

Aquesta fou creada per iniciativa de la CCFPC (Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya¹) i sota l'impuls bàsic del PSUC, el MSC, el FNC i el PSAN, amb una presència menor de seguidors de Jordi Pujol i UDC. A la seva sessió fundacional, celebrada el 7 de novembre del 1971 a Barcelona, s'acordaren quatre punts programàtics:

- 1/ L'exercici de les llibertats democràtiques.
- 2/ La consecució de l'amnistia general dels presos i exiliats polítics
- 3/ El restabliment de l'Estatut del 1932 com a via cap a l'autodeterminació
- 4/ La coordinació amb les forces democràtiques dels altres pobles de l'Estat.

A la desena reunió de la comissió permanent de l'AC, portada a terme el maig del 1974, es clarificaren dues línies generals d'actuació: "1. La descentralització geogràfica i sectorial de l'AC, de manera que s'obri a les iniciatives de la base; aquesta descentralització haurà de facilitar un lligam més estret amb les bases i permetrà accions obertes, vinculades en [sic] problemes concrets. 2. Al mateix temps, el perfeccionament de les estructures de coordinació amb la constitució de noves assemblees comarcals, intercomarcals, sectorials i intersectorials"².

A partir de llavors, s'anaren formant assemblees democràtiques de barris, poblacions, comarques i àdhuc intercomarcals, les quals s'adheriren a l'AC. Una d'elles fou l'ADSB, que veié la llum el desembre del 1975 al local de l'Asociación de Vecinos Molí Nou y Ciudad Cooperativa. Fou una reunió clandestina d'una vintena de persones, bàsicament pertanyents a dues generacions: la dels més grans de setanta anys i la dels més joves de trenta. Eren les següents: Joan Arias (ERC: Esquerra Republicana de

¹ Organització política unitària constituïda en la clandestinitat el desembre del 1969. Agrupà cinc forces polítiques que representaven del comunisme a la democràcia cristiana, quan no hi havia cap experiència similar en l'àmbit espanyol: el PSUC (Partit Socialista Unificat de Catalunya), el MSC (Moviment Socialista de Catalunya), ERC (Esquerra Republicana de Catalunya), el FNC (Front Nacional de Catalunya) i UDC (Unió Democràtica de Catalunya). El 1974 s'incorporaren el PCC (Partit Carlí de Catalunya) i el PPC (Partit Popular Català). Reivindicà les llibertats democràtiques, l'amnistia general, el restabliment de l'Estatut del 1932, la convocatòria d'unes corts constituents elegides per sufragi universal i l'adopció de mesures immediates per millorar la situació de les masses treballadores i solucionar els problemes socials i econòmics urgents. SANTACANA, Carles. "El catalanisme: del franquisme a la transició". BURGUEÑO, Jesús; [et al.]. *El món de Cambó: permanència i canvi en el seu 125è aniversari* [en línia]. Barcelona, Institut Cambó, Alpha, 2001, p. 394 [Darrera consulta: 15 de juny del 2016]. Disponible a: <http://www.books.google.es/books?id=ohZLGsT5MpYC&printsec=frontcover&hl=ca&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false>.

² AHMSBL, CAMPO, Manuel, "Assemblees Democràtiques: la veu del poble", a *Arreu: setmanari d'informació general de Catalunya*, núm. 0 (18-24 d'octubre del 1976), p. 4, fons Jaume Rabassa.

Catalunya), Joan Sardà, Velazco i Jaume Ramisa (FNC), Juanjo Casado i Juan Antonio Iniesta (Partido Obrero Revolucionario de España), Tomás (ORT: Organización Revolucionaria de Trabajadores), Vicenç Bon (PSAN), Juan Antonio Ciurana, Conxi González, Mendoza i José Luis Caballero (PSUC), Correa (Asociación de Vecinos El Poblet), Gregorio Herreros (Asociación de Vecinos Molí Nou y Ciudad Cooperativa), Cristòfol Rebull (exmembre d'Unió de Rabassaires i Altres Cultivadors del Camp de Catalunya), Juan Sánchez (resistent històric santboià des d'organitzacions catòliques com les Hermandades Obreras de Acción Católica i la Joventut Agrària Rural Catòlica), Pere Pugès i Jaume Rabassa (independents) i un representant de Comissions Obreres, del qual no s'ha pogut esbrinar el nom³.

Es decidí integrar-la a l'AC, amb Rabassa com a representant, ja que era membre d'aquesta des dels seus inicis. Així mateix, es resolgué començar a treballar en el finançament i en fer arribar propostes a totes les organitzacions socials santboianes.

³ Tots els noms esmentats procedeixen de PUGÈS, Pere. *Memòries*, p. 38.

2. EL PROTAGONISME DE L'ADSB

Durant el 1976 l'ens cresqué de forma exponencial i cada vegada hi havia més gent a les reunions: Jaume Sans (Unió de Pagesos i CDC - Convergència Democràtica de Catalunya -), Raimundo Piña i Américo Ologaray (Partido Socialista Popular), Jordi Font i Dolors Torras (Partit del Treball de Catalunya), Jordi Aroca i Jordi Saborit (Joventut Comunista de Catalunya), Ferran Puig i Montserrat Pugès (Joventuts Socialistes d'Alliberament Nacional, del PSAN)...

Les associacions de veïns també volgueren tenir-hi una presència sòlida: Jordi Pichin (Ladera de San Ramón Nonato, d'Els Canons), Bielsa (San José Artesano, de les Orioles), Antoni Sánchez (San Ramón, de Can Paulet), Francesc Rovira (La Unió, del Barri Centre), Sánchez Jara (Vinyets-Molí Vell) i Manuel Tarazaga (Casablanca).

I tampoc faltaren les organitzacions de caire més social: l'Agrupament Escolta Sant Ramon Nonat, els Amics de la Sardana, la Institució Balmes, les escoles San Rafael, Barrufet i Lourdes i algunes associacions de pares d'aquestes...⁴

El succés es degué, sobretot, a tres episodis que marcaren l'evolució política de la Vila:

2.1. EL PAS DE LA MARXA DE LA LLIBERTAT

La Marxa de la Llibertat fou una iniciativa política unitària promoguda pel moviment internacional catòlic per la pau Pax Christi, adherit a l'AC. Consistí en una caminada popular i pacífica, acompanyada de concentracions, mítings i col·loquis, que recorregué gran part dels Països Catalans durant l'estiu del 1976. El seu objectiu fou difondre les reivindicacions catalanistes i democràtiques de l'AC. Hi destacaren el copresident de Pax Christi Àngel Colom i el sacerdot Lluís Maria Xirinacs.

Sota el lema *Poble català, posa't a caminar*, s'organitzà en vuit columnes de marxaires, la majoria de les quals s'acabaren reunint l'11 de setembre al monestir de Poblet. El camí, però, no fou fàcil, perquè el 22 de maig el ministro de Governación Manuel Fraga, en un comunicat emès per Televisión Española, declarà: "ante los efectos imprevisibles de esta iniciativa, que puede llegar a alterar gravemente la convivencia cívica, este Ministerio de la Gobernación desautoriza tal convocatoria e impedirá de manera eficaz cualquier intento (*de*) que se produjera la celebración"⁵.

El 3 de juliol es formà un nou govern, presidit per Adolfo Suárez, que pretengué impulsar una reforma política cap a la democràcia des de la legalitat franquista, si bé negociada amb l'oposició. De tota manera, el vet no fou aixecat i, per tant, des el dia següent, quan començà la Marxa, la repressió de la Policia, la Guàrdia Civil i el sometent fou constant: multes, ferits, detencions, empresonaments... Les mostres de suport de les diverses poblacions on transcorregué la Marxa esdevingueren la salvació.

A Sant Boi, el 4 d'agost havia d'arribar la columna Abat Escarré - vinent del Prat de Llobregat -, sojornar-hi un dia i marxar el 6 cap a Cornellà de Llobregat. La Comissió Pro Marxa, amb l'ajuda d'algunes organitzacions juvenils, havia preparat els actes a realitzar els dos primers dies.

⁴ Totes les persones i organitzacions mencionades estan extretes d'*Ibidem*, p. 40 i 58.

⁵ CALVET, Josep; PUJOL, Clàudia, "La Marxa de la Llibertat: crònica dels 72 dies que van servir per desvetllar Catalunya", a *Sàpiens: descobreix la teva història*, núm. 169 (juny del 2016), p. 24.

El mateix 4, a quarts de nou del vespre, unes tres-centes persones es concentraren a la Plaça de Catalunya per rebre la columna. Cap a dos quarts, es dirigiren a l'Escola Salesiana Mare de Déu dels Dolors, on estava previst fer un acte a favor de l'amnistia. Mentre passaven pel Carrer de Jacint Verdaguer, tot d'una, sortiren guàrdies civils en sentit contrari, començaren a demanar DNIs i dispersaren la concurrència.

A les nou, unes cent cinquanta persones aconseguiren congregar-se al pati de l'Escola. A l'entrada es requeriren alguns carnets més i es detingué una noia per portar un full volant dins la bossa. Una enèrgica protesta dels assistents provocà que només se li prengué la filiació i se la deixés lliure, a canvi de que es dissolguessin de forma pacífica. Dins del pati, és a dir, en un recinte privat, hi havia un cotxe de la Policia Municipal amb els dos policies corresponents, dos guàrdies civils i, acompanyant-los, un taxista anomenat Suárez.

El matí del dia 5 els membres de la Columna i els de la Comissió Pro Marxa visitaren l'Institut Psiquiàtric Mare de Déu de Montserrat, a fi de conèixer millor els problemes d'aquesta mena d'institucions. A les vuit de la tarda estava programat un aplegament a l'església de Sant Baldiri per homenatjar Rafael Casanova⁶, allí enterrat. Com era tancada i vigilada, unes quaranta persones iniciaren una asseguda al voltant de la font de la Plaça de l'Ajuntament en senyal de protesta.

La Policia Municipal, amb el sergent Navarro al capdavant, ho anà observant tot des de la porta principal del Consistori. Transcorreguts deu minuts, aparegueren dos escamots de la Guàrdia Civil. En veure'ls, Navarro començà a posar la punta del peu sota els que estaven asseguts i els féu marxar. Un cop aixecats, s'anaven reunint davant de Cal Pirret⁷ i aplaudien cada vegada que venia un company. Un guàrdia civil se'n cansà, entrà al bar i donà un cop a la cara a un dels que eren allà. Fou detingut i se l'emportaren cap als calabossos de la Casa Gran, juntament amb una noia que havia vist la bufetada del guàrdia civil i li havia etzibat: "Malparit!". Els interrogaren i els prengueren la filiació.

La columna marxà al dia següent amb alguns caminants santboians, que hi romangueren fins a Martorell. També n'hi hagueren en els actes preparats per l'arribada a Sitges, on fou rebuda a la Plaça del Cap de la Vila per prop de mil persones.

El secretariat de l'ADSB i la Comissió Pro Marxa denunciaren obertament la col·laboració en la repressió de Falange Española de las Juntas de Ofensiva Nacional Sindicalista, Guardia de Franco i Agrupamiento Anticomunista de Cataluña. Acusaren la Guàrdia Civil i la Policia Municipal d'emparar-los, i l'Ajuntament

⁶ Nascut a Moià vers el 1660, cursà dret a l'Estudi General de Barcelona, on s'instal·là per exercir l'advocacia. El 1696 es casà amb la vídua Maria Bosch Barba, filla d'una casa benestant de Sant Boi, amb la qual tingué quatre fills. Entre el 30 de desembre del 1713 i l'11 de setembre del 1714 fou conseller en cap de la ciutat de Barcelona. Aquest càrrec dugué aparellat el de coronel de la coronela (milícia ciutadana dels gremis), el qual comandava la defensa de la ciutat. Passà els seus darrers anys a Sant Boi, on morí el 1743. "Biografies: Rafael Casanova i Comes". A: *11 Setembre 1714: viurem lliures o morirem* [en línia]. [S.l.], www.11setembre1714.org, data desconeguda [Darrera consulta: 17 de juny del 2016]. Disponible a: < <http://www.11setembre1714.org/Biografies/Casanova-Comes-Rafael-frame.htm> >.

⁷ Cal Pirret fou un cafè i fonda situat a la cantonada de la Plaça de l'Ajuntament amb el Carrer Major, on actualment hi ha una oficina de La Caixa. És a dir, al Pou Comú, al centre neuràlgic de la vida del Sant Boi de mitjans del s. XX. Encara que al rètol hi posava *Bar Noè*, tothom l'anomenava Cal Pirret en honor al seu primer amo. Molt freqüentat per pagesos en dia de pluja i mestres, s'omplia especialment els dissabtes i els diumenges. Un gran nombre d'entitats hi tenien la seva seu. "[Cal Pirret](#)", a *Viure Sant Boi*, octubre del 2008, p. 15. [Darrera consulta: 7 de juny del 2016].

d'acceptar-ho⁸. El 2 de setembre dimití el regidor Josep Grases, però només al·legà que “hubo violencia por parte de las fuerzas de orden público”⁹.

2.2. L'ONZE DE SETEMBRE DEL 1976

El 10 d'agost del 1976 l'AC, el CFPC (Consell de Forces Polítiques de Catalunya)¹⁰ i alguns partits i entitats catalans fundaren la Comissió Onze de Setembre, mitjançant la qual pretenien organitzar els actes de la Diada d'aquell any. A principis de setembre, inicià negociacions amb el governador civil de Barcelona Salvador Sánchez-Terán, que denegà la sol·licitud de celebració al Parc de la Ciutadella. Llavors, l'historiador Josep Benet recordà la seva assistència en clandestinitat a algunes diades a Sant Boi i que l'església de Sant Baldiri acollia la tomba de Rafael Casanova, així que proposà la Vila com a ubicació.

Sánchez-Terán anà guanyant temps fins que convocà una trobada a casa seva el 9 de setembre, després d'un ultimàtum del cineasta Pere Portabella. No acceptà la proposta fins passades les onze de la nit, tenint en compte que Sant Boi era una població mal comunicada, i convençut de la manca de temps i mitjans. En el global de les negociacions, tingueren un pes decisiu Benet (AC), Portabella (AC) i Miquel Sellarès (CDC i AC).

La matinada del dia 10 Sellarès i Carles Quingles (PSUC) acudiren a Sant Boi per entrevistar-se amb quatre representants de l'ADSB: Pugès, Rabassa, Ciurana i Joan Baptista Lloret (PSUC). Aquests quatre integraren la comissió de Sant Boi, adjunta a l'organitzadora dels actes, en la qual hi havia tant Sellarès com Quingles.

Pugès s'involucrà molt en la planificació, que s'acabà concretant en quatre punts:

1/ Els emplaçaments pels aparcaments dels autocars s'establiren al llarg de la Ronda de Sant Ramon.

2/ Es dissenyaren dos trajectes des de l'Estació dels Ferrocarrils Catalans fins a la Plaça de Catalunya: pujant pel Carrer del General Mola (ara Jaume I) i seguint pel d'Alberto Arbós (ara Francesc Macià), o bé donant la volta pels de Sant Pere i Mallorca.

3/ Es decidí muntar l'escenari sobre el Carrer d'Alberto Arbós, de manera que al seu darrere quedés la vorera on hi havia les oficines de la Caixa de Barcelona (ara de La Caixa).

4/ El centre principal del servei d'ordre s'instal·là al pis de l'inventor Vicenç Zenón, contigu a l'edifici de les esmentades oficines. Els equips de seguretat haurien de vigilar la Plaça de Catalunya, els trajectes d'accés i punts estratègics, com la central de FECSA.

⁸ El desplegament narratiu de la Marxa de la Llibertat referent a Sant Boi prové de documentació de l'AHMSBL i PUGÈS, Pere, *op. cit.*, p. 46-51.

⁹ AHMSBL, acta de Ple Municipal, 2 de setembre del 1976, p. 7, Actes de Ple Municipal.

¹⁰ Organisme polític unitari de l'oposició democràtica creat el 23 de desembre del 1975 com a ampliació i actualització de la CCFPC. L'integraren onze partits, amb majoria dels més moderats (el PCC, Esquerra Democràtica de Catalunya, CDC, UDC, el FNC, ERC i el PPC) enfront dels d'esquerres (el PSC-R - Partit Socialista de Catalunya-Reagrupament -, Convergència Socialista de Catalunya, el PSUC i el PSAN). Pretengué d'assumir la direcció de la lluita cap al trencament democràtic: restabliment de la Generalitat de Catalunya i l'Estatut del 1932, amnistia, reconeixement dels drets individuals i les llibertats plenes, defensa de les reivindicacions del País Valencià i les Illes Balears, obertura d'un procés constituent d'àmbit estatal... CULLA, Joan Baptista. "Consell de Forces Polítiques de Catalunya". A: *enciclopèdia.cat* [en línia]. Barcelona, Grup Enciclopèdia Catalana, data desconeguda [Darrera consulta: 10 de juny del 2016]. Disponible a: < <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0019447.xml> >.

El dia 11, a partir de la una del migdia, començaren a arribar centenars de persones a la Plaça, si bé la convocatòria estava fixada a les cinc. Quan faltaven vint minuts, riudes d'ànimes de tota Catalunya hi desembocaren, fins a omplir-la a vessar. Els balcons i els terrats de les cases esdevingueren llocs privilegiats d'observació per a molts veïns. Tot plegat ho confirma l'informe de la 411a. Comandància de la Guàrdia Civil: "El conglomerado de gente que asistió fue desde curiosos (San Baudilio tiene 70000 habitantes) hasta partidarios de todos los partidos políticos de oposición y gente de sentimientos catalanistas y separatistas"¹¹.

L'acte fou presentat per l'actriu Maria Josep Arenós, que de primer demanà un minut de silenci per tots els morts per la llibertat. En concret, ressaltà l'últim, J. M. Zabala, liquidat el 8 de setembre per la Guàrdia Civil en una manifestació pro amnistia a Hondarribia (Guipúscoa).

Després llegí un missatge del president de la Generalitat a l'exili Josep Tarradellas (ERC) i s'iniciaren els discursos. Miquel Roca, representant del CFPC, donà la tònica del consens i el seny. Aconseguí la màxima intensitat quan, referint-se a la immigració, proposà "una sola comunitat en defensa d'una identitat que necessitem per a [sic] sentir-nos arrelats a un país que volem nostre. Catalunya, companys, serà del poble o no serà"¹².

El següent fou Octavi Saltor, que parlà en nom dels partits i entitats que no estaven ni a l'AC ni al CFPC. Féu un discurs històric-literari, massa erudit, el qual refredà l'ambient fins al punt de témer l'aparició d'algun xiulet. Nogensmenys, el respecte democràtic s'acabà imposant.

Jordi Carbonell, elegit per l'AC, tornà a escalfar el públic, perquè defensà la ruptura i l'autodeterminació. Malgrat que Sánchez-Terán obligà als oradors a informar-lo prèviament del contingut de les intervencions, Carbonell "se excedió de lo pactado al insistir en el derecho de autodeterminación"¹³.

A l'últim, cap a les set hi hagué una multitudinària cantada d'Els Segadors, dirigida pel músic Oriol Martorell.

Aquesta manifestació fou la mobilització més gran coneguda a Catalunya des de la instauració del règim franquista. Les xifres d'assistents donades van des dels 10000 dels informes de la policia fins als 100000 de la revista Canigó. Un detallat anàlisi de Contrastant, web que ofereix lectures dels mitjans de comunicació, l'àrea ocupada i la densitat, conclou que el nombre màxim de manifestants no ultrapassà els 27374¹⁴.

A les vuit del vespre l'ADSB i les de la resta del Baix Llobregat feren un homenatge a Casanova davant de la seva tomba. Primer hi hagué els parlaments de Rabassa (ADSB), Manuel Campo (Assemblea Democràtica de Cornellà de Llobregat) i Francesc Baltasar (Assemblea Democràtica de Sant Feliu de Llobregat). Després, una ofrena floral i el cant d'Els Segadors. L'única xifra d'assistents que existeix, proporcionada per Rabassa, és 4000 persones¹⁵, totalment exagerada.

¹¹ AGSGB, informe confidencial de la 411a. Comandància de la Guàrdia Civil al governador civil, 12 de setembre del 1976, Diada de Catalunya: 11 de septiembre de 1976.

¹² BATISTA, Antoni; PLAYÀ, Josep. *La gran conspiració: crònica de l'Assemblea de Catalunya*, Barcelona, Empúries, 1991, p. 283.

¹³ SÁNCHEZ-TERÁN, Salvador. *La Transición: síntesis y claves*, Barcelona, Planeta, 2008, p. 132.

¹⁴ "La Diada del 1976: una anàlisi del que en va dir la Premsa". A: *Contrastant.net: una lectura dels mèdia* [en línia]. [S.I.], Magma 3, 17 de novembre del 2005 [Darrera consulta: 10 de juny del 2016]. Disponible a: < <http://contrastant.net/ves/diada1976.htm> >.

¹⁵ AHMSBL, Diada Nacional de Catalunya: Onze de Setembre del 1976: Sant Boi de LL., data desconeguda, Onze de Setembre del 1976, fons Jaume Rabassa.

2.3. LA SETMANA POLÍTICA

Arran de l'èxit de la Diada, Pugès, Rabassa i Jaume Sala, tres dels independents de l'ADSB, decidiren organitzar una Setmana Política que, sota el títol "Sant Boi, vers la democràcia", servís per presentar les propostes de diversos partits polítics. S'acabà celebrant del 18 al 23 d'octubre - de dilluns a dissabte - a Cal Quirzet¹⁶ des de les deu de la nit. Hi passaren la majoria dels que eren i/o serien líders dels principals partits polítics de Catalunya:

1/ Dilluns: Joaquim Ferrer presentà el PSC-R.

2/ Dimarts: hi hagué una taula rodona sobre del tema "l'Estatut d'Autonomia", amb el mateix Ferrer, Miquel Sellarès (CDC), Jordi Gil (PSC-C: Partit Socialista de Catalunya-Congrés) i Francesc Baltasar (PSUC).

3/ Dimecres: fou el torn de Jordi Pujol (CDC), que féu una exposició pragmàtica i possibilista.

4/ Dijous: Heribert Barrera discorregué sobre la resistència de la militància d'ERC i la voluntat de tornar a dirigir Catalunya.

5/ Divendres: malgrat que el PSC-C havia anunciat la compareixença de Joan Raventós, finalment fou substituït per Jesús Salvador, que no cobrí les expectatives de molts assistents. Els socialistes perderen adhesions potencials en una sala ben plena.

6/ Dissabte: estava prevista la realització d'un míting del PSUC amb les intervencions de Ciurana, Jordi Aroca, Feliciano Mora, José Manuel Martínez i - sense constar oficialment - Antoni Gutiérrez *el Guti*. Però, pel matí, arribà una ordre de prohibició de l'acte per part del govern civil i, com ja no hi havia temps ni mitjans per desconvocar-lo, a l'hora que havia de començar es llegí un comunicat dels membres del PSUC de Sant Boi que explicava què havia succeït i demanava als assistents que marxessin a casa, just el dia que n'hi havia més.

¹⁶ Antiga nau industrial dedicada al tèxtil, ubicada al final del Carrer del General Mola (ara Jaume I), que havia passat a pertànyer a l'Ajuntament. Aquest l'havia batejada com a Casa de Cultura, mal que, en realitat, tot just era una sala d'actes freda amb unes cinc-cents cadires de fusta, en la qual, amb persones dretes, la capacitat podia augmentar fins prop del miler. PUGÈS, Pere. *Memòries*, p. 55.

3. LA FI DE L'AC I L'ADSB

El 18 de març del 1977 el govern Suárez convocà eleccions generals amb l'objectiu de formar unes Corts que redactessin una nova constitució. Això originà greus problemes al mètode de treball de l'AC: els membres dels partits abandonaren totes les feines no directament unides a les eleccions i les organitzacions no bàsicament polítiques veieren molt reduïdes les seves activitats.

El 25 de juny, deu dies després de les eleccions, es creà a Barcelona l'APC (Assemblea de Parlamentaris Catalans), un organisme extraoficial format pels quaranta-set diputats i setze senadors votats pel Principat. Reclamà la derogació de la llei que abolia l'Estatut del 1932, la restauració de la Generalitat, el retorn del president Tarradellas i la constitució d'un govern provisional de Catalunya.

Suárez intentà moderar tals aspiracions mitjançant *l'operació Tarradellas*: entrà en contacte amb el republicà i aconseguí que el 28 de juny es traslladés a Madrid per negociar amb el govern - al marge de l'APC - el possible restabliment de la Generalitat, sense que entrés en vigència l'Estatut de Núria; a l'últim, el 29 de setembre el govern Suárez en decretà la restitució.

Aquesta ràpida evolució del panorama polític deixà l'AC en fora de joc: les possibilitats de ruptura impulsades des de Catalunya s'esvaïren i els partits representats a les Corts deixaren de tenir interès a pertànyer a un organisme unitari.

El 6 de novembre se celebrà a la Casa de Cultura de Sant Boi la quarta sessió plenària de l'AC. Es palesà una clara divisió entre els partits i organitzacions que volien la dissolució i els que demanaven una adaptació a les noves circumstàncies polítiques. Aleshores, es decidí efectuar una votació entre la dissolució i la transformació, que guanyà la segona per trenta-tres vots a favor, tretze en contra i tretze abstencions. En contra de la continuïtat estigueren CDC, UDC, el FNC, el PSC-R, el PSC-C, el PSUC, el Moviment Comunista de Catalunya, el Moviment d'Unificació Marxista, el Partido del Trabajo de España, l'Assemblea de Banyoles i dues altres delegacions locals. Per la transformació es pronunciaren ERC, Esquerra Nacional, Bandera Roja, la ORT, el Partit Carlí, el PSAN, el Partit Socialista d'Alliberament Nacional-Provisional, els No-Alineats¹⁷ i diverses assemblees locals.

Passades les tres de la tarda, els partits que havien votat a favor de la dissolució abandonaren la sessió. Aquesta seguí amb alguns dels partits extraparlamentaris, associacions i assemblees locals. Es dibuixaren dues posicions inconciliables al voltant d'una proposta de Xirinacs, consistent en crear una assemblea que exclogués la representació directa dels partits. Per tretze vots contra vuit, s'imposà la idea d'una assemblea més descentralitzada, però amb presència de partits. Tanmateix, l'AC quedà

¹⁷ Grup sorgit de la comissió de serveis de les comunitats cristianes de base, creat formalment el març del 1972. A l'inici estigué integrat només per persones d'adscripció cristiana, però amb rapidesa s'obrí a tothom. Acabà aglutinant tot tipus de gent i grups que rebutjaren pertànyer a qualsevol partit. Fou molt actiu i compensà en part la gran pressió política d'aquests. XIRINACS, Lluís Maria. *La traïció dels líders* [en línia]. [Barcelona?], Fundació Randa-Lluís Maria Xirinacs, Centre d'Estudis Joan Bardina, 2015, p. 77-78. [Darrera consulta: 15 de juny del 2016]. Requereix Adobe Acrobat Reader. Disponible a: <http://bardina.org/tlidors/LMX_La_traicio_dels_liders_complet_r2.pdf>.

essencialment desmantellada en perdre el seu caràcter unitari i representatiu d'una majoria del poble català.

L'ADSB desaparegué a finals d'any, ja que s'esllanguí sense el suport del PSUC i de totes les organitzacions i entitats que hi exercien una forta influència. La seva darrera acció pública fou la crida a l'assistència a la manifestació convocada per l'Onze de Setembre a l'encreuament Passeig de Gràcia-Diagonal de Barcelona, complementada amb la realització de diversos actes a la Vila. El que tingué més ressò fou el retorn dels noms tradicionals dels carrers: enganxà cartells amb aquests damunt de totes les seves plaques d'identificació.

Roger Mirabent Zenón (historiador i arxiver-gestor documental)

Carles Serret Bernús (director de l'Arxiu Històric Municipal de Sant Boi de Llobregat)

LLISTA DE SIGLES CITADES

PARTITS:

CDC: Convergència Democràtica de Catalunya.
ERC: Esquerra Republicana de Catalunya.
FNC: Front Nacional de Catalunya.
MSC: Moviment Socialista de Catalunya.
ORT: Organización Revolucionaria de Trabajadores.
PCC: Partit Carlí de Catalunya.
PPC: Partit Popular Català.
PSAN: Partit Socialista d'Alliberament Nacional.
PSC-C: Partit Socialista de Catalunya-Congrés.
PSC-R: Partit Socialista de Catalunya-Reagrupament.
PSUC: Partit Socialista Unificat de Catalunya.
UDC: Unió Democràtica de Catalunya.

ALTRES:

AC: Assembla de Catalunya.
ADSB: Assembla Democràtica de Sant Boi de Llobregat.
APC: Assembla de Parlamentaris Catalans.
CCFPC: Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya.
CFPC: Consell de Forces Polítiques de Catalunya.
DNI: Document Nacional d'Identitat.
FECSA: Fuerzas Eléctricas de Catalunya, S. A.

FONTS DOCUMENTALS I HEMEROGRÀFIQUES

AGSGB: Arxiu General de la Subdelegació del Govern a Barcelona.

Diada de Catalunya: 11 de septiembre de 1976.

AHMSBL: Arxiu Històric Municipal de Sant Boi de Llobregat.

Actes de Ple Municipal.

Assemblea de Catalunya (fons Jaume Rabassa).

Marxa de la Llibertat.

Onze de Setembre del 1976 (fons Jaume Rabassa)

Arreu: setmanari d'informació general de Catalunya (fons Jaume Rabassa)

Diario de Barcelona.

La Veu de Sant Boi: quincenal independiente de Sant Boi de Llobregat.

Vida Samboyana: periódico local de información, 1955-1977.

BIBLIOGRAFIA

BATISTA, Antoni; PLAYÀ, Josep. *La gran conspiració: crònica de l'Assemblea de Catalunya*. Benet, Josep (prol.). Barcelona: Empúries, 1991. 355 p. (Biblioteca universal Empúries; 50).

“Biografies: Rafael Casanova i Comes”. A: *11 Setembre 1714: viurem lliures o morirem* [en línia]. [S.l.]: www.11setembre1714.org, data desconeguda [Darrera consulta: 17 de juny del 2016]. Disponible a: < <http://www.11setembre1714.org/Biografies/Casanova-Comes-Rafael-frame.htm> >.

“Cal Pirret”. *Viure Sant Boi* [en línia]. Octubre del 2008 [Darrera consulta: 7 de juny del 2016], p. 15. Requereix Adobe Acrobat Reader. Disponible a: < [http://santboi.cat:8080/Publi013.nsf/181BBFF4668DD312C12574D3002D98FB/\\$FILE/viure_octubre08.pdf](http://santboi.cat:8080/Publi013.nsf/181BBFF4668DD312C12574D3002D98FB/$FILE/viure_octubre08.pdf) >.

CALVET, Josep; PUJOL, Clàudia. “La Marxa de la Llibertat: crònica dels 72 dies que van servir per desvetllar Catalunya”. *Sàpiens: descobreix la teva història*. Núm. 169 (juny del 2016), p. 22-31.

CULLA, Joan Baptista. “Assemblea de Catalunya”. A: *enciclopèdia.cat* [en línia]. Barcelona: Grup Enciclopèdia Catalana, data desconeguda [Darrera consulta: 3 de juny del 2016]. Disponible a: < <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0005748.xml> >.

CULLA, Joan Baptista. “Consell de Forces Polítiques de Catalunya”. A: *enciclopèdia.cat* [en línia]. Barcelona: Grup Enciclopèdia Catalana, data desconeguda [Darrera consulta: 10 de juny del 2016]. Disponible a: < <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0019447.xml> >.

DUARTE, Àngel; RIQUER, Borja de; ROIG, Josep Maria. *Història de la Catalunya Contemporània: de la Guerra del Francès al nou Estatut*. Risques, Manel (dir.) Barcelona: Mina, 2006. 574 p. (Temps; 1).

“La Diada del 1976: una anàlisi del que en va dir la Premsa”. A: *Contrastant.net: una lectura dels mèdia* [en línia]. [S.l.]: Magma 3, 17 de novembre del 2005 [Darrera consulta: 10 de juny del 2016]. Disponible a: < <http://contrastant.net/ves/diada1976.htm> >.

“Marxa de la Llibertat”. A: *enciclopèdia.cat* [en línia]. Barcelona: Grup Enciclopèdia Catalana, data desconeguda [Darrera consulta: 7 de juny del 2016]. Disponible a: < <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0040879.xml> >.

MIRABENT, Roger. *L'oposició al franquisme a Sant Boi de Llobregat: de la gènesi al poder: 1950-1983*. Director: Carles Santacana. Treball de fi de màster. Universitat de

Barcelona, Facultat de Geografia i Història, Departament d'Història Contemporània, 2011.

PUGÈS, Pere. *Memòries*. Inèdit. 138 p. Exemplar fotocopiats conservats a l'Arxiu Històric Municipal de Sant Boi de Llobregat.

SÁNCHEZ-TERÁN, Salvador. *La Transición: síntesis y claves*. Barcelona: Planeta, 2008. 390 p. (Espanya escrita; 15).

SANTACANA, Carles. “El catalanisme: del franquisme a la transició”. A: BURGUEÑO, Jesús; [et al.]. *El món de Cambó: permanència i canvi en el seu 125è aniversari* [en línia]. Barcelona: Institut Cambó, Alpha, 2001 [Darrera consulta: 15 de juny del 2016]. P. 383-400. Disponible a: <
http://books.google.es/books?id=ohZLGsT5MpYC&printsec=frontcover&hl=ca&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false>.

XIRINACS, Lluís Maria. *La traïció dels líders* [en línia]. [Barcelona?]: Fundació Randa-Lluís Maria Xirinacs, Centre d'Estudis Joan Bardina, 2015. [Darrera consulta: 15 de juny del 2016]. 923 p. Requereix Adobe Acrobat Reader. Disponible a: <
http://bardina.org/tlidors/LMX_La_traicio_dels_liders_complet_r2.pdf>.

11 de setembre: Festa Nacional de Catalunya: Sant Boi, 1976-2001: 25 anys. [Barcelona?]: Generalitat de Catalunya, Entitat Autònoma del Diari de Publicacions, DL, 2001. 39 p.

